

Hämeenlinnan asemanseudun arkkitehtuurikutsukilpailu

Kilpailuselostus

”svengaillaan”

SUUNNITELMAN YLEISKUVAUS

Hämeenlinnan kantakaupunki laajenee luontevasti Asemanseudun alueelle, jolle muodostuu selkeä oma kaupunginosan luonne ja tunnelma. Uusi kaupunkirakenne on ketju kortteleita, jotka kietoutuvat vanhan Mensan tehtaan ympärille. Korttelit muodostavat samanaikaisesti yhtenäistä kaupunkisilhuettia ja kaupunkimaista katutilaa sekä avautuvat vaihtelevasti ympäröiviin viheralueisiin. Alueen pääasiallisina rakennusmateriaaleina käytetään rouhean punatiilen erilaisia savyjä ja tekstuureja.

ASUMINEN

Asemanseudun yksi tärkeimmistä ajatuksista on ollut ranta- ja viheralueiden kietoutuminen kortteleiden sisään. Asunnot avautuvat vihreään avoimeen ranta- ja puistomaisemaan tai kaupunkimaisille sisäpihoille ja taskupuistoihin. Alueella on kolme erilaista uutta asumisen elementtiä: **ketju, tornit ja maamerkki**.

Ketjukorttelit muodostavat suurimman osan alueen rakentamisesta. Alue pilkkoutuu pienemmiksi polveilevan rakennusrintaman synnyttäessä asukkaiden omia puistotaskuja ja kaupunkimaisia sisäpihoja. Ketjussa kertautuvat toteutusyksikkönä lamelli- ja kulmarakennukset, mutta materiaalien, värien, aukotusten sekä massoittelemalla saavutetaan vaihtelevuutta. Kerroskorkeus on neljä ja itäpuolen korttelissa 3-5 kerrosta. Aluetta kiertää 2-3 kerroksinen yhtenäinen tiilinen ketjukortteleiden parvekevyöhyke, jota korostetaan ylempien kerrosten sisäänvedetyillä terasseilla sekä erkereillä ja parvekenopilla. Sisäänvedetyt ylimmät kerrokset yhdistävät polveilevaa rakennusmassaa, ja tuottavat ylemmille kerroksille erityislaatuisen identiteetin ”loft” –tyyppisenä terassiasuntoina. Maantason asunnoille tehdään omia asuntopihoja, kun se on mahdollista. Sisäpihat ovat yksityistä tilaa ympäröivää katutasoa ylempänä, ja osa autopaikoituksesta on sijoitettu pihakannen alle ja osa maantasoon.

Tornikorttelit muodostavat pääkadulle ympär kierrettävän ja tunnistettavan ytimen. Keskuskortteleiden korkeampi rakentaminen näkyy ja näkee ketjukortteleiden ylitse. Tornit ylimmät kerrokset porrastuvat sisäänvedetyillä terasseilla ja asuntojen parvekevyöhykkeet avautuvat ketjukortteleiden yli maisemaan. Pistetalot kytkeytyvät katutasossa yhteis-, työ- ja varastotilojen jalustaksi, joka samalla muodostaa katutasosta nousevan yksityisen pihatilan. Autopaikoitus on sijoitettu maantasoon vinopysäköintinä

(merkityille paikoille) korttelia ympäröivälle kadulle.

Maamerkkirakennus on alueen näkyvä portti. Pistemäinen kerrostalo on sijoitettu pysäköintilaitoksen korttelialueen viereen, jotta ne yhdessä muodostaisivat tasapainoisen kokonaisuuden ja alueen julkisivun radalle ja aseman suuntaan. Kaupan palveluita ja liikerakentamista on pysäköintitalon sekä maamerkkirakennuksen katutasossa. Hämeentien päätteeksi nousee maamerkkirakennuksen porrastuva ja kapea pääty.

MENSA PALVELUIDEN YTIMENÄ

Alueen vanhat rakennukset toimivat jatkossa liikerakennuksina tai julkisina yhteisrakennuksina. Vanhasta suojellusta tehtaasta kehitetään Mensan kulttuuritehdas, joka on sekoitus kulttuuritoimintoja, urheilua, kaupallisia palveluja. Tulevaisuuden Asemanseutu tunnetaan alueella viihtyvistä freelance – tietotyöläisistä ja alueen vireästä yritystoiminnasta. Korttelikadun ja aukoiden varteen sekä Mensan kulttuuritehtaaseen varataan tilaa mikroyrittäjyyden tarpeisiin. Tiivis kaupunkirakenne ja nopeat jalankulkuyhteydet tuovat asiakasvirrat katuja reunustavien työhuonetilojen ja ammatinharjoittajien ulottuville. Tehdasmiljööseen sopivat esimerkiksi lähiruokaan ja hyvinvointiin keskittyvät toimijat sekä ravintolat ja kahvilat. Kaupunki voi tukea omalta osaltaan erilaisten ammatinharjoittajien sijoittumista. Esimerkiksi paikalliset korttelilääkärit voisivat hoitaa osan terveyskeskusten potilasvirrasta. Kiinteistöhuollon tasoa voi parantaa osoittamalla kaavassa jokaiselle korttelille ns. talonmiehen asunto.

Mensa on Asemanseudun keskeinen kohtaamispaikka, ja sen toiminta tuo ihmisiä kauempaa tutustumaan taiteeseen, urheilemaan tai harjoittelemaan musiikkia. Vertailukohtana voidaan pitää esimerkiksi Helsingin Suvilahtea tai Teurastamo. Päivittäistavarakauppa toimii maamerkkirakennuksen ja pysäköintilaitoksen välisellä kauppakujalla, jolloin se johdattaa asiakasvirtoja alueelle.

Entisen autotalli, pesuhuoneen ja asuinrakennuksen tiloista kunnostetaan asukkaiden käyttöön Rantamakasiini, jossa on kerho, harraste- ja kokoustilojen lisäksi korttelisauna sekä pieni rantakahvila. Sen vieressä korttelin maantasossa on mahdollisen päiväkodin tilavaraus.

Alueen kortteleita yhdistää polveileva korttelikatu, joka mahdollistaa kortteleiden yhteisten tilojen levittäytymisen ja yhdistymisen katutilaan. Asukkaille korttelikatu näyttyy puiston, kävelykadun ja bulevardin yhdistelmänä. Katutilaa käytetään lasten ja nuorten leikkeihin tai yhteistoimintoihin. Niihin voidaan myös yhdistää taloyhtiöiden työpajoja tai muita asukkaiden ideoimia toimintoja.

VIRKISTYSALUEET JA JULKINEN TILA

Vanajaveden ranta ja sen ympäristö on käsitelty luonnonmukaisena viheralueena, joka on oleellinen osa seudullista virkistysreitistöä ja kaupunkipuistoa. Ulkoiluakseli jatkuu Asemanseudun alueelle muodostaen paikallisen kokonaisuuden, jonka varrelle sijoittuu virkistäytymistä, kulttuuria sekä liikuntotoimintoja. Se

toimii myös ihanteellisena alueen lähiliikuntapaikkana, johon yhdistetään peli- ja leikkikenttiä.

Maisemasuunnittelun tarkoituksena on säilyttää alueen tai'anomainen tunnelma ja tuoda liikunta- ja ulkoilureitit alueelle hienovaraisina polkuina ja pitkospuina. Vanajaveden varteen tehdään esteetön kulkuosuus sekä laitureita, joissa pääsee veden äärelle.

Sadevesien tulvahuippujen hallinta tapahtuu viherrakentamisen avulla sekä hulevesijärjestelmällä.

Hulevesien imeyttäminen tapahtuu viheralueilla sekä kortteleiden sisäpihoilla. Hulevesien johdatus muodostaa näkyvän aiheen korttelikadulla.

Suojellun vanhan tehtaan ympäristö muodostaa kaupunkimaisen ytimen, joka yhdistyy tiilipintaisten aukoiden sarjaan. Rautatieasemalta Mensan sisäänkäyntiä ja Vanajavettä kohti johtava kulttuuriakseli on ajanviettopaikka ja aukoiden kanssa muodostavat elävää kaupunkitilaa. Sitä reunustavat työhuonetilat, kahvilat ja lähikaupat.

Julkiselle taiteelle on osoitettu paikka maamerkkikorttelin eteen sekä Mensan kulttuuritalon yhteyteen aukiolle. Aseman edusta-aukio on tehty vanhoista ratapölkkyistä, jotka ovat sovitettu rataaksojen väliin samaan tasoon. Yksi radoista jatkuu rautatieaseman edestä aina Vanaveden rantaan. Tällä rataosuudelle liikennöi vapaasti käytettävä resiina, jolla voi kulkea asemalta Mensan kulttuuritehtaalte ja rantaan uimaan. Resiinasta tulee Asemanseudun oma symboli.

LIKKUMINEN

PYÖRÄILY JA JALANKULKU: Liikennesuunnittelussa panostetaan erityisesti pyöräilyn ja jalankulun turvalliseen ja sujuvaan reitistöön. Nopealle pyöräilylle on selkeä oma väylänsä, joka kulkee alueen lävitse. Pyöräilijöille on myös väylä rautatieasemalta alueen rantaan resiinareitin yhteydessä, joka on erotettu jalankulusta ja autoliikenteestä.

Alueella on lisäksi ulkoilu- ja virkistysreitistö, joka on yhdistelmä sekä urbaania korttelikatua sekä luonnonmukaista Vanajaveden varren ulkoilureitistöä. Katuverkko tehdään shared space -periaatteella

JOUKKOLIIKENNE: Rautatieasemalta on lähiliikenteen yhteydet. Raideliikenne yhdistää alueen nopeasti Pääkaupunkiseudulle tai Tampereelle. Resiinalla voi liikkua paikallisesti edestakaisin aseman ja rannanväliä.

HENKILÖAUTOLIIKENNE Kaupunkirakennetta ei tehdä henkilöautoliikenteen ehdoilla, mutta ratkaisu varmistaa sen sujuvuuden. Alueen katuverkko muodostaa tarvittavat yhteydet sekä yksityisautoille että huoltoliikenteelle. Autopaikoitus on alueellisen pysäköintitalon lisäksi keskitetysti pysäköintikansien alle muutamien keskesten kortteleiden yhteydessä sekä maantasossa.

TOTEUTUS

Korttelirakenne muodostuu joustavasti tulevaisuuden tarpeiden mukaan ja mahdollistaa monipuolisen rakentamisen. Tärkeinä ohjaavina tekijöinä on korttelin rakentamisen tehokkuus sekä selkeä raja

yksityisen ja julkisen katualueen välillä.

Ensimmäisessä vaiheessa rakennetaan länsiosan asuinkorttelit sekä osa pysäköintilaitoksesta. Olemassa olevaa infrastruktuuria hyödynnetään mahdollisimman paljon. Mensan toiminta aloitetaan sekä alueen muut vanhat rakennukset annetaan väliaikaiskäyttöön. Paikalliset asukkaat voivat toteuttaa alueella kaupunkia elävöittäviä ideoitaan. Vanhoja rakenteita voidaan hyödyntää maksimaalisesti siirtymäaikana. Mensan tehdas on potentiaalinen tila, joka voi toimia monenlaisena kasvualustana erilaisille harrastelijaryhmille tai taiteilijoille sekä kaupan palveluille. Alueelle syntyy tarinoita, jotka liittyvät historiaan sekä alueen persoonalliseen henkeen, ja saa sinne muuttavat tuntemaan yhteenkuuluvuutta. Asemanseudun ydin palveluineen voi alkaa toimimaan heti ja muuntuminen asuinalueeksi tapahtuu vähitellen. Joustava toteutuspolku johtaa vähitellen toteutuneeksi kaupungiksi, jossa on ajallisia kerrostumia.

Kortteli No	Kortteli	P maantasossa	P pihakannen alla	P-talo
1 kerrosmäärät as. kerrosalat pysäköintitarve	IV 7800 65		36	
2 kerrosmäärät as. kerrosalat pysäköintitarve	IV 6800 57		26	
3 kerrosmäärät as. kerrosalat pysäköintitarve	IV 6200 52	14	33	
4 kerrosmäärät as. kerrosalat pysäköintitarve	IV 5100 43	14		
5 kerrosmäärät as. kerrosalat pysäköintitarve	III-IV 5000 42	34		
6 kerrosmäärät as. kerrosalat pysäköintitarve	VI-IX 9100 76	43	6	
7 kerrosmäärät as. kerrosalat pysäköintitarve	III-V 12100 101	16	50	
8 kerrosmäärät as. kerrosalat pysäköintitarve	IX 3200 27			
9 kerrosmäärät liiketilaa pysäköintitarve	IV-V 500 8			600
10 kerrosmäärät as. kerrosalat pysäköintitarve	IV 6000 50	30		
11 kerrosmäärät liiketilaa pysäköintitarve	3000 50			
Asuinrakentaminen yht.	61300			
Alue 2	31300			
Alue 3	30000			
Autopaikkatarve yhteensä				569
Asuinalueen pysäköinti				
maantasossa				151
pihakansien alla				151
P-talossa (30% vuorottaisp.)				198
liityntäpysäköintialueella				20
Autopaikat yhteensä				520
Muu alueen pysäköinti				
P-talo				600
Liiketilojen pysäköinti P-talossa				58
Katujenvarsilla lyhytaikaistapysäköintiä				23
Asema-aukiolla saattoliikenteelle				20
Liityntäpysäköinti maantasossa				80
Autopaikat yhteensä				1130